

บทสรุปผู้บริหารและแผนพิมพ์เขียวเชิงกลยุทธ์

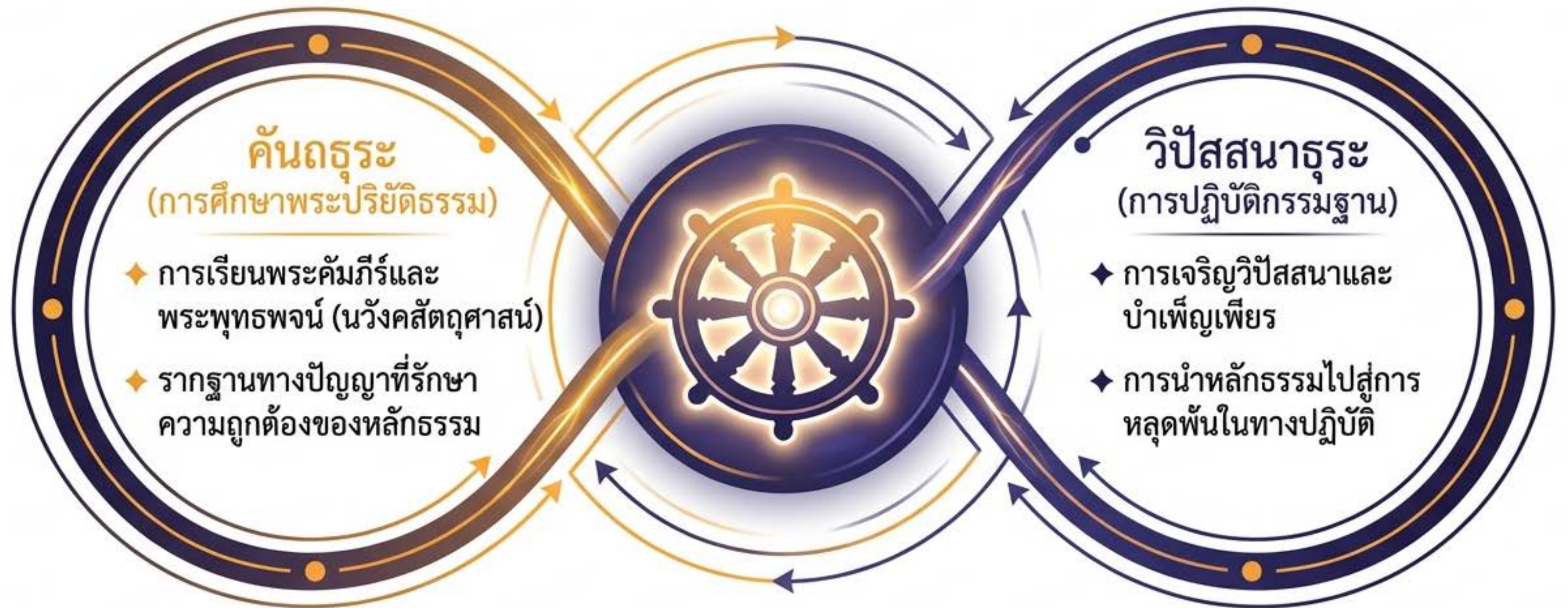
แนวทางการพัฒนาสำนักเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี

ถอดบทเรียน กรณีศึกษาสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
สู่การยกระดับการศึกษาคณะสงฆ์ไทย

รากฐานแห่งความยั่งยืนของพระพุทธศาสนา

“ธรรมและวินัยใด ที่เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้ว... ธรรมและวินัยนั้น จักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย”

สำนักเรียนพระปริยัติธรรม คือ "เครื่องยนต์หลัก" ที่ขับเคลื่อนคัมภีร์ธรรม เพื่อรักษาสืบทอดพระศาสนาให้คงอยู่

วิวัฒนาการการศึกษาภาคคณะสงฆ์ไทย: พลวัตแห่งการปรับตัว

สมัยอยุธยา - ต้นรัตนโกสินทร์

- **รูปแบบ:** สอบปากเปล่า
- **โครงสร้าง:** 3 ชั้น
(บาลีเปรียญตรี - บาลีเปรียญเอก)
- **หลักสูตร:** พระไตรปิฎก
เป็นหลัก

สมัยรัชกาลที่ 2

- **รูปแบบ:** จัดระบบประโยค
- **โครงสร้าง:** 9 ชั้น
(ประโยค 1 - 9)
- **หลักสูตร:** ใช้อรรถกถา
เป็นหลักสูตร

สมัยรัชกาลที่ 6

- **รูปแบบ:** เปลี่ยนเป็นสอบ
ข้อเขียน
- **โครงสร้าง:** เพิ่มการศึกษา
"แผนกธรรม"

ยุคปัจจุบัน

- **รูปแบบ:** ระบบประเมินผล
ยุคใหม่
- **โครงสร้าง:** ให้โอกาสสอบ
ซ่อม (ประโยค 1-2 ถึง 5)
สำหรับวิชาที่ตกในปีนั้น

บริบทปัญหา: สวนทางกับเกียรติประวัติ

อดีตอันรุ่งเรือง - เกียรติประวัติ

- ก่อตั้งสำนักศาสนศึกษา พ.ศ. 2519 (เพิ่มแผนกบาลี พ.ศ. 2530)
- รางวัลเกียรติยศ: สำนักเรียนดีเด่นหลายสมัย
- ความสำเร็จ: นักเรียนได้รับทุนเล่าเรียนหลวงอย่างต่อเนื่อง

วิกฤตปัจจุบัน - สัญญาณเตือน

- ปัญหาหลัก: สถิติจำนวนนักเรียนผู้สอบผ่านนักธรรมและบาลีสนามหลวง "ลดลงอย่างเห็นได้ชัด"
- ความท้าทาย: ระบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมเริ่มไม่สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมในยุคปัจจุบัน

ระเบียบวิธีวิจัย: กระบวนการค้นหาทางออก

4 เสาหลักแห่งการบริหารสถานศึกษา พระปรีchyติธรรม

การที่สถิติการสอบผ่านลดลง
เกิดจากรอยร้าวที่ซ่อนอยู่ในเสาหลักทั้ง 4 ต้นนี้

เสาหลักที่ 1: การบริหารงานบุคคล (Personnel Management)

เสาหลักที่ 2: การบริหารงานวิชาการ (Academic Management)

เสาหลักที่ 3: การบริหารงานงบประมาณ (Budget Management)

ข้อจำกัดในอดีต: ทุนคงที่-ไม่ยืดหยุ่น

พึ่งพาวิธีการดั้งเดิม (เช่น การนำเฉพาะดอกผลจากกองทุนการศึกษามาบริหาร)

ขาดความยืดหยุ่น ทำให้ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

แนวทางสู่ความยั่งยืน: ระบบงบประมาณพลวัต

จัดสรรรายปี (Annual Allocation): ปรับการบริหารงบประมาณเป็นรายปี เพื่อความคล่องตัวสูงสุดในการบริหารจัดการ

กระจายความเสี่ยง (Diversified Endowments): ระดมทุนและจัดตั้งกองทุนรูปแบบอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อสร้างความมั่นคงระยะยาว

เสาหลักที่ 4: การบริหารงานทั่วไป (General Administration)

กฎระเบียบข้อบังคับ (Regulations)

สภาพปัจจุบัน (Current State)

ระเบียบข้อบังคับหลายหัวข้อล้าสมัย
ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้เรียนในปัจจุบัน

การยกระดับ (Upgrade)

"สังคายนาและปรับปรุงระเบียบ"

ให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและสามารถ
บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายสร้างแรงจูงใจ (Policy Incentives)

สภาพปัจจุบัน (Current State)

ขาดความชัดเจนในการกำหนดรางวัล
ทำให้นักเรียนขาดเป้าหมายระยะสั้น

การยกระดับ (Upgrade)

"ประกาศเกณฑ์รางวัลตั้งแต่ต้นปีการศึกษา"

สร้างเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อกระตุ้นความมุ่งมั่นตั้งแต่ก้าวแรก

พิมพ์เขียวเชิงกลยุทธ์ (Strategic Synthesis Matrix)

เสาหลัก	สภาพปัญหา (Pain Points)	แนวทางพัฒนา (Strategic Guidelines)
บุคคล	ขาดการติดตาม, ขาดครูทดแทน, นักเรียนไม่ต่อเนื่อง	ผู้บริหารตามติดนโยบาย, สร้างระบบผลิตครู, สร้างเครือข่ายนักเรียน
วิชาการ	ครูขาดเทคนิคใหม่, นักเรียนขาดไฟ	จัดนิเทศโดยผู้ทรงคุณวุฒิ, จัดกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ
งบประมาณ	ยึดติดการใช้งบประมาณเดิม (ใช้ดอกผล), ขาดสภาพคล่อง	จัดสรรงบประมาณรายปีเพื่อความคล่องตัว, ตั้งกองทุนใหม่
ทั่วไป	กฎระเบียบล้าสมัย, รางวัลง่ายไม่ชัดเจน	ปรับปรุงกฎให้เข้ากับยุคสมัย, ประกาศเกณฑ์รางวัลตั้งแต่ต้นปี

วงจรรขับเคลื่อนความสำเร็จ (The Motivation Ecosystem)

บทสรุปผู้บริหาร: สู่ต้นแบบระดับชาติ

“การฟื้นฟูผลสัมฤทธิ์ของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ไม่ใช่เพียงการบังคับให้นักเรียนท่องจำมากขึ้น แต่คือการ ‘รีออกแบบสร้างการบริหาร’ อย่างเป็นระบบ”

การปรับตัวคือวิถีของพุทธศาสนา:
จากยุคปากเปล่าสู่ยุคข้อเขียน
การศึกษาต้องสอดคล้องกับพลวัตของโลก

เปลี่ยนจากรับมือ เป็นรุกเชิงรุก:
นโยบายต้องชัดเจนแต่ต้นปี
งบประมาณต้องยืดหยุ่น
และครูต้องได้รับการนิเทศ

ถอดบทเรียนจากวัดอาวุธวิกสิตาราม สู่โมเดลมาตรฐานเพื่อยกระดับสำนักเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ
เพื่อสืบสาน ‘คัมภีร์’ ให้มั่นคงสถาพรสืบไป